

Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
38,10+ 1,90 (HST) = 40 kan. dolarů
Cena 1,88 + 0,12 (HST) = 2,00 dolary.

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou noviny
předplaceny, je v pravém
horním rohu štítku!
ISSN 1186-9283 (Print)
ISSN 1923-1784 (Online)

Time
Committed
À déla
convenu

Telefon: 416/530-4222
647/728-0654
Praha: 222-261-811
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 15.

(505.)

Vol. 22.

satellite 1-416

Thursday,

September 27,

2012

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2
satellite1-416.com — satellite416 — zpravy.ca — spravy.ca

Když skončí festival...

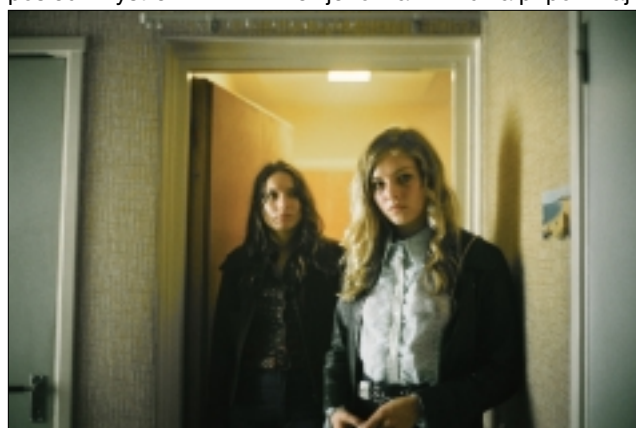
Bylo to v neděli těsně před půlnocí, když skončil v promítací síni AGO v Jackman Hall poslední film letošního Mezinárodního filmového festivalu v Torontu. Jelikož se jednalo o vynikající film *V mlze* běloruského režiséra Sergeje Loznicy, který vyrůstal v Kyjevě, kde vystudoval matematiku, a žije v současné době v Berlíně, dá se říci konec dobrý, všechno dobré. To by mohlo tak nějak platit o festivalu, nikoliv o tomto filmu, který byl dobrý, ale konec ve filmu nebyl v žádném případě happy-end.

Z FILMU: V MLZE

Jedná se o tragický příběh Sušenji, který pracuje na železnici a snaží se balancovat své chování, které je na jedné straně vymezené svědomím a na druhé rozumem. Jeho postoj je nenásilný, připomíná Pierra Bezuchova z *Vojny a míru*. Nežene se do partizánských akcí, ale ani nekolaboruje s okupanty. Ví, že po trati, kterou udržuje, jezdí jak vojenské vlaky, tak transporty s vězni. Když dojde k vykojení vlaku, ví, kdo stojí za tím, ale nikoho neprozradí. Vydrží i mučení a odmítne jakoukoliv spolupráci. Je připraven jít na smrt. Vyslychající důstojník mu velice sugestivně dává k podpisu faustovský úpis - podpis k spolupráci. Když to odmítne, oficiálně se dábělsky usměje a řekne: „Ty chceš zemřít hrdinskou smrtí, ale já ti připravím jinou smrt...!“ Roztrhá papír a propustí ho, zatímco všichni ostatní jsou popraveni. Od toho okamžiku je Sušenja prokletý. Nikdo mu nevěří, ani jeho žena. Nemá místo ani u okupantů a partyzáni připravují pomstu.

Jenže Loznica začíná svůj film právě v okamžiku, kdy Sušenju navštíví partyzáni za účelem popravit ho. Sušenja je přijme, nabídne jim vodku a jídlo. Popravu nepřijímá lhostejně, ale s pokorou. Skoro jako vysvobození. Ale ani tato druhá poprava se nekoná. Těsně před ní je vykonavatel Kolja těžce zraněn a Sušenja se snaží ho zachránit. Nese ho na zádech do vesnice, kterou mezitím obsadili vojáci. Při tom je doprovázen Koljovým druhem. Ten je však záhy opustí a Sušenja se snaží vysvětlit, co se stalo, že nikoho nezradil. Kolja však umírá. Přesto Sušenja nese dál jeho mrtvé tělo. Při přechodu přes silnici je zastřelen i druhý partyzán. V této chvíli již není koho zachraňovat. Není nikoho, kdo by uvěřil jeho nevině. Skutečnost i pravda mizí v mlze, z které se ozve poslední výstřel. Film *V mlze* i jeho hlavní hrdina připomínají

VÍTĚZNÝ FILM: CALL GIRL

filmy Andreje Tarkovského z přelomu šedesátých a sedmdesátých let.

Pochopitelně, že tento film v rusko-bělorusko-lotyšsko-ukrajinsko-německé koprodukci nezískal hlavní cenu ani u diváků a ani u mezinárodní poroty. To se naopak podařilo švédskému filmu *Call Girl* režiséra Mikaela Marcimaina. Druhá polovina sedmdesátých let ve Švédsku je velice často prezentována jako období svobody, liberalizace, nástupu feminismu. Marcimain si zvolil pro svůj příběh skutečnou událost, která vedla k pádu vládnoucí strany. Příběh, kdy politikům byly dodávány nezletilé prostitutky, které rekrutoval

KDYŽ SVÍTÁ

manželský pár z internátů pro mládež bez domova. Vyměnili se vláda, skandál utichl, manželský pár začal po vyšetření případu znovu podnikat... Policista, který se snažil vše vyšetřit zahynul při autonehodě a zdecimovaná oběť *Call girl* je náležitě potrestána.

To se nemůže stát v roce 2012 na předměstí Bělehradu, alespoň ne ve filmu Maji Miloš *Clip*. V něm se dívky ničí samy. Sebedestrukce drogami, sexem, absencí citu na pozadí chátrajícího hlavního města Srbska je pro změnu výpovědí o dnešku. Negace a deprese září i z ostatních filmů vytvořených na území bývalé Jugoslávie. Výjimkou byl srbsko-chorvatský film Gorana Paskaljeviče *When Day Breaks (Ked svane dan - Když svítá)*. Příběh starého profesora hudby, který zjistí, že jeho židovští rodiče zahynuli v koncentračním táboře v Bělehradě. Sám vyrůstal v adoptivní rodině a teprve nyní, když se sám blíží smrti, dostal krabici, kde byl vzkaz od jeho rodičů: objevuje kořeny i pravdu o jejich tragické smrti. Zjišťuje, že na místě koncentračního tábora, kde zahynuly stovky židů a Romů je bláto a neútná periférie. Starý

profesor se rozhodne udělat na tomto místě koncert a pozvat nejlepší hudebníky. Pochopení nalezne však jen u těch, kterých se to týkalo: rabína, operního pěvce, který se uchlastává po rodinné tragédii v devadesátých letech, kdy ztratil syna, u svých rómských žáků. Přestože obětuje jediné, co má a co ho živí - klavír, nikdo z předních hudebníků nepřijde. Přesto dojde ke koncertu a k jakémusi mytickému setkání s jeho rodiči, kteří zemřeli mnohem mladší než je nyní on.

Ke klasickému románu F. M. Dostojevského *Zločin a trest* se vrací kazašský režisér Darežan Omirbajev ve filmu *Student*. Film ukazuje na jedné straně neuvěřitelné bohatství a aroganci mocné oligarchie. Na druhé straně bezmocnost prostých lidí. Student si chce vyzkoušet, jestli je schopen činu. Vražda není kvůli penězům, ale pouhý test sebe sama, jestli je schopen ještě něco udělat.

Ke špičkám východoevropské kinematografie patřil film polského režiséra Andrzeje Jakimowského natočený v klášteře v Lisabonu. Ve filmu hrají až na výjimky pouze slepí herci z celého světa. Dramatický příběh nového učitele, který chce děti naučit, aby se dokázali pohybovat v prostoru bez slepecké hole. Jeho metoda, založená na ostatních smyslech: sluchu, čichu a hmatu, má dodat slepým dětem sebedůvěru.

POLSKÝ FILM IMAGINE

Nový učitel používá při přechodu přes ulici hlavně sluchu. Dokáže rozeznat rychlost i směr pohybu aut. Okraj ulice pozná podle došlapování nohou. Ptáky rozeznává nejen podle zpěvu či letu, ale i podle toho, že vrabec skáče, zatímco jiný druh ptáků chodí. V uzavřeném prostoru se pohybuje podle ozvěny louskání prstů. Vedení ústavu jeho metody odmítne, protože jsou prý nebezpečné, což se prokáže při jednom experimentu, kdy tento učitel spadne do výkopu. Přesto najde tento Angličan německou přítelkyni, která chce jeho metodu používat. Když vedení ústavu zjistí, že je jeho počínání nebezpečné pro svěřence ústavu, zakáže mu další pobyt. Když narychlo odchází, jeho německá přítelkyně ho následuje bez slepecké hole. Učitel je však rychlejší. Cestou se zastaví v oblíbené lisabonské kavárně, kam spolu chodili. I ona se tam zastaví. Oba však sedí u jiného stolu a tak se již nikdy nesetkají. Film připomíná některé filmy Krysztofa Zanussiho. A není divu, že v závěrečných titulcích se objeví i poděkování této polské filmové legendě.

Do tzv. Korejské lidové demokratické republiky nás vtáhl německý film německého tvůrce Marca Wiese ve filmu *Tábor 14 - absolutně kontrovaná zóna*. Jestliže tušíme pod zdánlivě nevinným názvem státu tvrdou diktaturu, pak tento film ukazuje, že je to ještě mnohem horší, než si myslíme. Film je udělán na základě svědectví devětatletého Šin Dong-hujka, který se v koncentračním táboře narodil a bylo mu souzeno v něm strávit celý život. Protože nikdo z tábora se nikdy nedostane ven. Lidé jsou posíláni do pracovních táborů za sebemenší politický přečin. Stačí, když si třeba udělali cigaretu z novin, ve kterých byl portrét korejského vůdce. Po přemístění do tábora jsou příslušníci rodin od sebe odděleni. Za sebemenší přečin jako krádež, schovávání jídla, sex, či

POKRAČOVÁNÍ NA STR.5